

HALK SAĞLIĞINDA KULLANILAN KAVRAMLAR

Prof.Dr. Ayfer TEZEL

HALK SAĞLIĞI

Bir toplumdaki bütün insanları; yaşadıkları çevre ile birlikte ele alan, İnrauterin hayattan ölünceye kadar kendi sorumluluğu altında gören, hastalıkların oluşumunda rol oynayan olumsuz etmenlerin giderilerek olumlu bir çevrenin yaratılmasına uğraşan Sağlamların hastalanmamasına hasta olanların erken dönemde bulunup tanı ve tedavilerinin yapılmasına, Gerekiyorsa rehabilite edilmesine, böylece hayatı uzatmaya, beden sağlığı geliştirilmesine ve üretimin artırılmasına uğraşan bilim ve sanattır...

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ

Birey-aile ve toplum sağlığını yükseltmek, fizik ve sosyal çevreyi olumlu hale getirmek, toplumu hastalık ve sakatlıklardan korumak için çalışan, halk sağlığı ve sosyal yardımı kapsayan, hemşirelikte özel bir daldır...

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRESİ

Birey-aile ve toplum sağlığını koruyan, geliştiren, hasta olduğunda tedavi olmasını sağlayan, sakat kaldığında rehabilite edilmesine yardım eden, halk sağlığı hizmet alanlarının her aşamasında katkıları olan, diğer hemşirelik hizmetlerine göre daha bağımsız, girişimci ve aktif olarak hizmet yürüten kişidir...

SAĞLIK

- DSÖ'ye göre "sağlık; sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, fiziksel ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir" şeklinde tanımlanmaktadır

Subjektif Sağlık

- Bireyin kendi durumunu; fiziksel, sosyal ve ruhsal olarak algılaması halidir

Objektif sağlık

- Muayene ve tanı testlerine göre belirlen bir hastalığın olmamasıdır

bireye sağlıklı denilebilmesi için;

- bireyin objektif olarak sağlıklı olması, subjektif olarak da kendini sağlıklı hissetmesi gerekmektedir

Sağlığın bileşenleri

- 1) Fiziki sağlık**
- 2) Sosyal sağlık**
- 3) Akıl sağlığı**
- 4) Duygusal sağlık**
- 5) Çevresel sağlık**
- 6) Ruhsal sağlık**

1) fiziki sağlık

---

fiziki karakteristik özellikleri,
vücut ölçüleri,
duyu keskinliği,
bağışıklık sistemini içerir

2) Sosyal sağlık

- kişilerarası iletişim,
- çevresiyle etkileşim içinde olma,
- sosyal durumlara ve değişikliklere adapte olma
- günlük davranışları içerir

3) Akıl sağlığı

Öğrenme yeteneği, entelektüel kapasite, deneyimlerinden faydalanabilme, mental sağlığın önemli tamamlayıcılarındanır .j

blunk

4) Duygusal sağlık

- duygularını ifade etmek, yersiz veya yakışksız tavırlar veya olaylara uygun tepkiler vermek, itibar görmek, güven duymak, sevme ve diğer birçok duygusal yaklaşım duygusal sağlığın tamamlayıcılarındandır

5)Çevresel sağlık

- Varliğın, olumsuz olarak tarif edilen her türlü çevresel etkene karşı korunması ve onunla çevresel etkenleri belirlenen kriterlere uyumlu olarak bir arada tutmasıdır.

6) Manevi sağlık (spiritual sağlık)

- Din kurallarla belirlenmiş bir yaşam tarzını veya en önemli inançları içerebilir.
- Ruhsal sağlık da diğer insanlarla veya çevreyle birlikte olmayı ,hislerin ve yaşamın kıymetini bilmeyi içerir.

bütüncül sağlık

- bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak bir bütün olduğu, her bireyin birbirinden farklı olarak ailesi, çevresi ve toplumsal bir bütün olduğu ve sağlıkla hastalığın birbirinden ayrı olarak düşünülmemeyeceği vurgulanmaktadır

Hastalık

- doku ve hücrelerde yapısal ve fonksiyonel olarak normal olmayan değişikliklerin yarattığı haldir

Hastalık

- Anormal bir durum olup, bireyin fiziksel, ruhsal, entelektüel ve sosyal fonksiyonlarını daha önceki durumlara göre azaltır ya da tüketir
- Hastalık, bireyin çevresi ile uyumunu, etkileşimini, üretkenliğini, verimliliğini ve kendi içindeki durumlarını bozar

Sağlık Düzeyleri-1

- Optimal sağlık durumu
- Sub-optimal sağlık durumu
- Klinik hastalık durumu
- Ağır hastalık durumu

Sağlık Düzeyleri-2

- Optimal sağlık durumu (1.düzyey):

Bireyin bedensel, ruhsal ve sosyal bakımdan tam bir iyilik halinde bulunmasıdır.

Sağlık Düzeyleri-3

- Sub-optimal sağlık durumu (2.düzey):
- Herhangi bir hastalığın kuluçka (inkübasyon) döneminde olması, hafif belirtilerin üstü örtülü olarak yer almasıdır.

Sağlık Düzeyleri-4

- Klinik hastalık durumu (3.düzyey):
- Herhangi bir hastalığın bütün klinik belirtilerinin ortaya çıkması, kronikleşmesi ya da sekel bırakmasıdır.

Sağlık Düzeyleri-5

- Ağır hastalık durumu (4.düzyey):
- Herhangi bir hastalığın bireyi ölüme yaklaştırdığı son düzeydir. Dönüş sağlanamaz ise ölüm gerçekleşir.

Sağlığın Belirleyicileri

- Gelir ve sosyal statü
- Sosyal destek ağıları
- Eğitim
- İş ve çalışma koşulları
- Sosyal çevre
- Fizik çevre
- Kişisel sağlık uygulamaları
- Sağlıklı çocukluk gelişimi
- Biyolojik ve genetik çevre
- Sağlık hizmetleri
- Cinsiyet
- Kültür

SAĞLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Bünyesel nedenler
- Metabolizma bozuklukları
- Hormon bozuklukları
- Genetik bozukluklar
- Çevresel nedenler
- Fiziksel nedenler (ısı-ışık-soğuk-sıcak-radyasyon vb)
- Kimyasal nedenler (kurşun-civa vb zehirler)
- Esansiyel madde eksikliği (vit-minarel-aminoasitler vb)
- Psikolojik faktörler (stresler-hayat zorlukları vb)
- Sosyal-kültürel ve ekonomik nedenler

SAĞLIK VE KÜLTÜR

- Kültür; bir yaşam tasarımı ve insanların davranışlarını koordine eden ortak bir anlayıştır.
- Kültürlerin öğelerini; değerler, inançlar, semboller, dil ve normlar oluşturur.

SAĞLIK VE KÜLTÜR

- Kültür sağlığın algılanışını ve sağlık hizmetlerinin sunumunu etkiler
- NASIL?
- Hastalık toplumda sık görülüyorsa
- Hastalık kişiden beklenen rolleri yerine getirmesini engelliyorsa

SAĞLIK HİZMETLERİ

- Genel olarak; sağlığın korunması, hastalıkların tedavisi ve sakatlıkların sınırlandırılması için yapılan planlı çalışmaların tümüdür

SAĞLIK HİZMETLERİNİN AMAÇLARI

- Kişilerin hastalanmasını önlemek
- Hasta olanların tedavisini yapmak
- Hastalık sonucu sakat kalanları rehabilite etmektir

SAĞLIK HİZMETLERİNİN AMAÇLARI

- *Konservasyon:* İçinde bulunulan sağlık durumunun korunması, kötüleşmeyi önleme
- *Prevasyon:* Gelişebilecek başka zararların önlenmesi
- *Restorasyon:* Birey ya da grupların sağlık durumunun düzeltilmesi
- *Progresyon:* Mevcut sağlık düzeyinden daha iyi bir düzeye ilerletmek

TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ

KORUYUCU SAĞLIK HİZMETLERİ

TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK HİZMETLERİ

REHABİLİTE EDİCİ SAĞLIK HİZMETİ

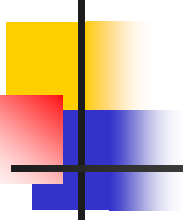
SAĞLIK HİZMETLERİ

- Koruyucu sağlık hizmetleri
- Tedavi edici sağlık hizmetleri
- Rehabilitasyon hizmetleri

KORUYUCU SAĞLIK HİZMETLERİ

1-Kişiye yönelik koruyucu hizmetler

- Yeterli ve dengeli beslenme
- Kemo-proflaksi(ilaçla koruma)
- Sağlık eğitimi
- Bağışıklama
- Aile planlaması
- Erken tanı
- Kişisel hijyen

2-Çevreye yönelik koruyucu hizmetler

- Yeterli ve temiz su sağlanması
- Atıkların yok edilmesi
- Konut hijyeni
- Besin hijyeni
- Vektör denetimi
- Hava kirliliğinin önlenmesi

TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK HİZMETLERİ

- 1-Birinci basamak sağlık hizmetleri
- 2- İkinci basamak sağlık hizmetleri
- 3-Üçüncü basamak sağlık hizmetleri

REHABİLİTE EDİCİ HİZMETLER

- 1-Tıbbi rehabilitasyon
- 2-Sosyal rehabilitasyon